

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Світлана КРИШТАНОВИЧ¹,
Мирослав КРИШТАНОВИЧ²

¹ Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, Україна

² Національний університет «Львівська Політехніка», Україна

У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки зосереджено увагу на потребі подальшого розвитку освіти на підставі використання нових прогресивних концепцій, запровадженні сучасних технологій і науково-методичних досягнень в освітньому середовищі [1]. Традиційну ідеологію освіти, засновану на безпосередньому спілкуванні учасників освітнього процесу, сьогодні доповнюють комунікативні технології, які зумовлюють інформатизацію освіти за допомогою технологій дистанційного й змішаного навчання.

Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) в освітньому процесі — це не флешка з навчальним матеріалом, і не презентація, а використання під час занять сучасних онлайн-сервісів, навчальних платформ, хмарних сервісів, мультимедійних цифрових наративів, навчально-розвивальних проєктів.

Розвиток мережних технологій сприяв розвитку таких форм навчання, які сьогодні ефективно використовують у різних закладах освіти, а саме:

- дистанційне навчання (англ. distance learning) — це сукупність сучасних інформаційних технологій і методик викладання, які передбачають здобуття освіти без фізичної присутності здобувачів у навчальному закладі;
- онлайн-навчання або електронне навчання (англ. e-learning) — це форма навчання, що відбувається з використанням електронних засобів;
- модульне навчання (англ. m-learning) — це технологія навчання, сутність якої полягає в тому, той, хто навчається, може самостійно працювати із запропонованими йому індивідуальними програмами, що містять банк інформації та методичні рекомендації щодо виконання завдань.

Завдяки саме розвитку електронного навчання з'явилася нова ідея запровадження змішаного навчання (англ. blended learning). У перекладі з англійської «blend» означає «змішувати», що дуже точно передає сутність цієї моделі навчання, зокрема очне навчання розвиває навички спілкування, дає можливість для зворотного зв'язку й рефлексії, електронне навчання прискорює сам процес отримання знань, модульне — розвиває навички самостійної роботи. Ці освітні моделі злилися в модель, яка отримала назву — змішане навчання.

Перша згадка про систему змішаного навчання здобувачів освіти з'явилася в пресрелізі компанії Interactive Learning Centers, у якому стверджувалося, що компанії починають пропонувати не тільки онлайн-курси, а й курси із застосуванням методології змішаного навчання [2]. Дослідники С. Бонком та С. Гремом вперше ввели та дали роз'яснення терміну «змішане навчання» (англ. «blended learning») 2006 року в праці «Довідник змішаного навчання» [3]. Також до 2006 року в науковій і періодичній літературі можна було натрапити на близькі за сенсом і змістом терміни, такі як: blended learning, hybrid learning, technology-mediated instruction, mixed-mode instruction та інші.

Отже, змішане навчання ми трактуємо як освітню доктрину, яка комбінує очне навчання з дистанційним та онлайн-методами.

Водночас, це і не традиційне заняття в аудиторії, тому що певну частину навчального матеріалу здобувач освіти засвоює із сучасними мобільними пристроями в руках (у зручному для себе місці, у зручний для себе час та у власному темпі); це і не дистанційне навчання — коли здобувач отримує супровід і консультації від викладача, а в закладі освіти з'являється лише на екзамени; але це й не тільки навчання з комп'ютером, тому що здобувач освіти є частиною академічної групи та має розвиватися одночасно з іншими.

Наприкінці червня 2020 року Міністерство освіти і науки України опублікувало Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання в закладах фахової передвищої та вищої освіти, де вказаная, що «Для ефективної реалізації змішаного навчання необхідне спільне розуміння, в який спосіб воно відбуватиметься й регулюватиметься. Іншими словами, нам потрібні «правила гри», без яких неможливо буде рухатися далі. І ці правила мають бути відображені в нормативних документах закладу освіти» [4]. Тобто впровадження форми змішаного навчання залежить від автономії закладу освіти.

Термін «змішане навчання» було вжито (без пояснення) в листі МОН № 1/9–629 від 13.11.2020 «Щодо організації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 16 листопада 2020 року», де вказано: «рекомендуємо в закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 16 листопада 2020 року проводити навчання за змішаною формою із внесенням відповідних змін до графіку освітнього процесу та розкладу занять з огляду на епідемічну ситуацію в кожному конкретному регіоні та закладі П(ПТ)О» [5].

Тож, правове поле на сьогодні не обмежує заклади освіти, які готові запровадити змішане навчання. Проте наявна законодавча невизначеність ускладнює цей процес для менш рішучих закладів освіти.

Можемо стверджувати, що в умовах сьогодення змішане навчання — це перспективна технологія, яка за добросовісного підходу сприяє досягненню ефективних результатів, а також допоможе розв'язати багато проблем очної освіти. Саме за допомогою цієї форми навчання можна досягти більшого залучення здобувачів освіти до навчального процесу, створювати цікавий, інтерактивний контент, подавати більше інформації в навчальні курси, розвивати

самостійність і враховувати можливості й бажання різних типів здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022—2032 роки (Розпорядження КМУ) № 286-р (2022). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-vishchoyi-osviti-v-ukrayini-na-20222032-roki-286>
2. Garrison D., Vaughan N. (2008). Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines. Jossey-Bass. 272 p.
3. Graham C. R. (2006). Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions. The handbook of blended learning: global perspectives, local designs. San Francisco. CA : Pfeiffer & Company. P. 3–21.
4. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти (2020). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>
5. Щодо організації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 16 листопада 2020 року (Лист МОН) №1/9-629 (2020). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-u-zakladah-profesijnoyi-profesijno-tehnichnoyi-osviti-z-16-listopada-2020-roku>